

Uppdrag att göra fördjupade analyser om anhörigomsorgens omfattning och konsekvenser

Regeringens beslut

Socialstyrelsen ges i uppdrag att göra fördjupade analyser av den pilotundersökning om anhörigomsorgens omfattning och konsekvenser som myndigheten genomfört på uppdrag av regeringen (dnr S2011/8808/FST).

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande disponera högst 2 000 000 kronor under 2013 från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, anslagsposten 11 Utvecklingsmedel – Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen ska senast den 1 oktober 2014 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Det är angeläget att uppmärksamma och stödja anhörigas insatser. Målet är att anhörigskapet också i fortsättningen ska vara frivilligt och inte upplevas som påtvingat eller övermäktigt.

Socialstyrelsen har haft regeringens uppdrag att i samverkan med Statistiska centralbyrån genomföra en pilotundersökning om anhörigomsorgens omfattning och konsekvenser.

Uppdragets syfte var att öka kunskapen om i vilken omfattning anhöriga och andra personer i olika åldrar ger stöd, vård och omsorg till närstående. Vidare omfattade uppdraget att visa på vilka konsekvenser omsorgsättagandet får för den anhöriges hälsa, möjligheter att förvärvsarbeta, ekonomi och sociala situation.

Studien har genererat en stor mängd data som har analyserats utifrån variablerna kön, ålder, socioekonomisk tillhörighet, utbildningsnivå och födelse-land. Myndigheten har i augusti 2011 lämnat rapporten Anhöriga som ger omsorg till närstående – omfattning och konsekvenser (dnr S2011/8808/FST). Bland annat visar studien att drygt 1,3 miljoner personer, närmare var femte person i vuxen ålder, vårdar, hjälper eller stödjer en närstående. Omsorgsgivande är vanligt i alla åldrar men förekommer mest i åldersgruppen 45–64 år, dvs. personer i förvärvsaktiv ålder. Omsorgsgivande påverkar möjligheterna att förvärvs- arbeta och studera, särskilt i åldersgruppen 30–44 år, och i högre grad för kvinnor än för män. Studien belyser samband mellan omsorgsgivande och självskattat sämre hälsotillstånd. Kvinnor upplever i högre grad än män att deras livskvalitet påverkas negativt av deras omsorgsättagande. Resultaten säger dock inte något om orsakerna till varför vissa omsorgs- givare skattar sitt hälsotillstånd som sämre än andra, det vill säga om det beror på ålder, förvärvsarbete eller andra livsomständigheter.

Regeringen bedömer att materialet behöver analyseras och bearbetas vidare. Detta för att djupare undersöka hur omsorgsgivande bland anhöriga påverkar bl.a. hälsa, livskvalitet och möjligheterna att förvärvsarbete och studera.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Karin Hellqvist

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Utbildningsdepartementet/JÄM
Arbetsmarknadsdepartementet/AA
Socialutskottet
Ekonomistyrningsverket
Riksrevisionen
Statskontoret
Sveriges Kommuner och Landsting